

pinola, Bernardus dominus Montisbarri, Andreas avunculus ejus; Nivardus et Rainerius fratres. Avunculi appellationem, quam Latium vetus de solo matris fratre usurpavit, posteriora sæcula etiam de patris fratre, sive patruo intellexerunt. Qui ergo Andreas, Bernardi Rainardo patre nati avunculus nuncupatur, hunc Rainardi fratrem fuisse non dubitamus. Nec vero de alio accipiendam opinamur inscriptionem epistolæ Sancti Bernardi 288 ad *Andream avunculum suum militem Templi*, quem Thecelini fratrem fuisse nullo probatur antiquitatis testimonio. Ne igitur unum Andream S. Bernardi avunculum diffundere cogamur in duos, is Alethæ matris ejus frater fuisse dicendus est. Cum enim consobrini fuerint Bernardus de Montebarro Rainardi filius, et S. Bernardus Alethæ matre natus, et Andream constet ex autographis Fonteneti tabulis, prioris illius Bernardi Montisbarri domini fuisse avunculum, certe Bernardi utriusque Andreas non potuit **630** esse avunculus, nisi Rainardi pariter et Alethæ frater fuit. Quare Andreas miles Templi e paterno S. Bernardi stemmate in maternum est restituendus.

CAPUT IV.

Godefridus Lingonensis episcopus, non fuit frater Thecelini Sauri, sed Rainerii militis; vel de Acrimonte, vel de Rocha.

Guillelmus abbas, lib. I. De Vita S. Bernardi cap. 9: *Narrare, inquit, solet venerabilis episcopus Lingonensis Godefridus, sancti viri et propinquus sanguine, et in conversione socius, et extunc per omnia individuus comes.* Bernardus abbas Bonævallis, lib. II. De Vita Bernardi, cap. 5: *Aderant ei in consiliis venerabiles fratres sui; aderat Godefridus prior ejusdem loci propinquus ejus in carne et spiritu, vir sapiens et constans, qui etiam religionis et prudentiæ merito, postea in Ecclesia Lingonensi factus episcopus, et sanctitatis formam retinens, et dignitatis in qua est honorem non minuens, usque hodie ingrediens et egrediens laudabiliter perseverat.* Propinquum dicunt carne et sanguine; propinquitatis neque gradum, neque lineam expriment. Charta Fontenetensis Godefridum patris ejus Thecelini fratrem facit: quod si esset, Godefridum certe hi auctores, S. Bernardi aut patrum, aut ex ævi sui usu avunculum dixissent. Alia igitur quærenda est horum inter se sive consanguinitas, sive affinitas.

Rainerius miles, frater Godefridi Lingonensis episcopi memoratur in tabulis anni 1141, quibus Barrenses Ecclesiæ Adoni S. Eugendi abbati adjudicantur, contra Adalardum abbatem et monachos Melundenses. Hunc vero Rainerium dominum fuisse Acrimontis filium Ulrici sive Odolrici, fratresque habuisse Ulricum canonicum, **631** et Gerardum Sineterra, docere nos videntur tabulæ abbatæ Morimundi cujus ille Odolricus fundator fuit. Si res ita se habet, affinitatem S. Bernardi, cum Godefrido ostendet locus supra a nobis relatus ex Chronico Alberici Triumphantium monachi. Guido enim de Acrimonte (qui uxorem duxit Hescelinam dominam de Mulleio, filiam Holdoini de Jonevilla) frater fuit

uterinus Thecelini Sori de Fontanis, et Holdoini atque Haynonis de Colombeo; frater autem ex patre tantum. Ulrici sive Odolrici Acrimontis domini, cujus in fundo abbatia Morimundi posita est. Quare, cum Odolrico filium fuisse Rainerium constet ex tabulis Morimundensibus, si huic Rainerio frater fuit Godefridus, hi certe patrum habuerint Guidonem de Acrimonte, qui Thecelini Sori frater matruelis fuit. Et hæc fuerit Godefridi cum S. Bernardo propinquitas; quod eorum patres, vere quidem fratres non essent; communem tamen fratrem haberent Guidonem de Acrimonte. Ulrici fratrem patrualem matrualem Thecelini: quæ est affinitas, non quidem legalis sed civilis seu canonica, sed popularis, ac jam pridem in vulgi usus recepta.

Fateor dici hæc posse haud improbabiler. Obstare nihilominus videntur tabulæ Morimundenses, quibus Godefridus Lingonensis episcopus ratum habuit donum ejusdem terræ, quam *Rainerius dominus Acrimontis, consensu et laude fratrum suorum Ulrici canonici et Gerardi Sineterra, Marimundo concesserat.* Quomodo enim episcopus in iis tabulis hos fratres suos esse ne verbo quidem indicavit? Fratrem igitur Godefridi episcopi potius existimaverim fuisse Rainerium de Rosa, qui duodecies **632** minimam appellatur in prima et secunda magnis chartis Fontenetensibus, memoraturque Nivardi frater, et maritus Milesendis S. Bernardi consobrini, quippe sororis Bernardi Montisbarri domini, adeoque patre natæ Rainardo S. Bernardi avunculo. Idem Rainerius de Rocha, seu de Rochia octies subscriptus legitur inter testes magnæ tabulæ de fundatione Albæripæ, anno 1135 confectæ, amore, opinor, Cisterciensis instituti, ac præsertim Clara-vallis, unde Albaripa derivata est, in qua et fratrem, et cognatos atque affines plerosque habebat. Firmat autem conjecturam nostram, quod Rainerius hic etiam frequentior interfuit donis in Fontenetensibus collatis, quibus primum abbatem constat præfuisse Godefridum. Hæc si vera sunt (ut sunt sane vero quam simillima), pronum cuique est Godefridum episcopum agnoscere S. Bernardi propinquum in carne et spiritu; quia illos et propositi communis ratio, et quædam etiam sanguinis affinitas conjunxerat. Nam frater ejus qui consobrini duxerit, quamvis nullum ad gradum civilis aut canonice affinitatis pertineat, tamen hodie in usu vulgi et censetur affinis et dicitur; multoque magis in consuetudine id fuit S. Bernardi ævo, ante concilium Lateranense anni 1215, cum longe latius protenderentur affinitatum et consanguinitatum gradus, etiam in ordine ad matrimonia.

633 CAPUT V.

Neptis Bernardi Montisbarri domini, comitis autem Grinionensis filia, non fuit uxor Roberti Burgundicæ ducis; neque Montisbarri comitatum in Burgundicæ ducis dominium intulit, ut habet Charta Fontenetensis pars secunda.

Multiplex hic labes in Charta Fontenetensi. Roberti Burgundicæ ducis, ejus nominis secundi uxo-

rem unicam agnoscit historia, Agnetem S. Ludovici Francorum regis filiam; quæ illi copulata ex anno 1272, multos ei liberos genuit; eique mortuo die nona Octobris anni 1309, ad annos octodecim superstes fuit. Deinde, ut non fuerit Agnes Roberti ducis conjux, quomodo Bernardus Rainardi Montisbarri domini filius, qui circa annum Christi 1130 in vivis fuit, neptem habere potuit ex filia Grinionensi comitissa, tanto centum et quadraginta annorum intervallo adhuc superstem?

Quod additur in charta transiisse comitatum Montisbarri in dominium Burgundicæ ducum ex anno 1286, imperante Hugone quodam duce Burgundicæ, nihil veri continet. Nam per ea tempora titulo comitatus non gaudebat Montisbarri toparchia; et anno illo 1286. Dux erat Burgundicæ Robertus II: et jam multo ante Monsbarrum ducum ditioni accesserat, ut ostendit Petrus Roverius in Reomao, illustratione 138; ubi laudat tabulas quasdam Reomaenses anni 1235, ex quibus constat Hugonem IV, Burgundicæ ducem, Montisbarri jurisdictione tunc potitum, eamque per præpositos exercuisse. Quod et confirmatur ex ejusdem Hugonis IV testamento, dato ad annum 1272, quo uni ex suis liberis Montebarrum hæreditario jure transcribit. Translati ad duces domini **634** Montisbarri tempus ac rationem infra aperiemus.

CAPUT VI.

Roberti Burgundi conjugis genus perperam edixit Charta Fontenetensis.

Hanc conjugem ex patre Tornodorensem profert Charta, ex matre porro, Hugonis neptem, proneptem Godefridi, abneptem Andree Castellionensis, quem S. Bernardi patrum facit. Omnia hinc falsa, ut ex dictis intelligi potest: hoc loco tantum ostendo male hanc dari Roberto Burgundo uxorem. Etenim Roberto de quo agitur Roberti II Burgundicæ ducis filio conjux fuit Joanna de Cabilone, filia Guillelmi de Cabilone, Antisiodorensis et Tornodorensis comitis, atque Alienoræ sive Elienoræ filie Amedei VI Sabaudicæ comitis. Quippe Guillelmo materna hæreditate obvenerat comitatus Antisiodorensis, Tornodorensis porro ex Januario anni 1292, a matertera Margarita, relicta Caroli Andegavensis, Jerusalem et Siciliæ regis, et comitissa Tornodorensis; cujus pietatis illustre monumentum exstat xenodochium Tornodori ab ea fundatum, in quo et sepulta est. Joannæ Guillelmi filie frater fuit Joannes de Cabilone; cum quo sic divisa est hæreditas, ut fratris esset comitatus Antisiodorensis, ipsa Tornodorensis potiretur: quem deinde anno 1321 pro dote attulit Roberto Ro-

berti II ducis filio, sancti vero Ludovici regis nepoti ex Agnete matre, ejus filia. Constant ista non tantum ex historiarum genealogicarum probis aliquot scriptoribus, sed etiam (et multo certius) ex compluribus quas legimus, autographis tabulis. Joannis et Joannæ Cabilonensium mater Elienor Sabauda, post obitum Guillelmi **635** conjugis, Drogoni de Melloto domino de Sancta Hermina, circa annum 1307 secundis nuptiis copulata est.

CAPUT VII.

Expenduntur quæ de duobus Drogonibus de Melloto, et horum junioris conjuge Eustachia refert Charta Fontenetensis; ac via aperitur qua Espissicæ toparchia e Montisbarri familia ad hos Drogones devenit.

Bernardino Monsbarrensi, inquit chartæ auctor, filia fuit, quæ Drogoni de Melloto anno Christi 1233 desponsata, alterum ei genuit Drogonem, maritum Eustachicæ, regis Anglorum Edouardi consobrini: quæ in S. Ludovici comitatu virum secuta, obiit Carthagine, relicto in mandatis ut ejus corpus ad Fontenetum reveheretur; ubi jacet cum epitaphio præferente annum 1270.

Id quidem certum est, Eustachiam Drogonis conjugem fuisse Edouardi regis consobrini; in reliquis fides nulla. Nam fabulosus est Bernardinus de Montebarro; nec ulla unquam stirpis hujus puella in Drogonum de Melloto familiam enupsit. Rem altius repeto, et ex toparchiæ de Espissia per has familias transitu illarum inter se affinitates sic explico.

Andree Montisbarri domini, Bernardi filio, Rainardi nepoti, uxor fuit Helvydis Espissicæ domini, cujus obitus vii Kal. Decembris in Necrologio Fontenetensi, ut opinor, filia hæres. His parentibus natus est Bernardus dominus Espissicæ, qui anno 1210, rata habuit dona, quæ mater ejus Helvydis, iv Kal. Februarii defuncta Fonteneteasibus contulerat: nec diu matri superstes, jam mortuus **636** memoratur mense Octobri 1213, relictis tribus filiis, videlicet Andrea, qui dominus erat Espissicæ adhuc anno 1232, Bernardo domicello domino de Vi, et Guidone Lingonensi et Antisiodorensi canonico. Sed vita funeto seniore Andrea, ejus relicta Helvydis Hugoni domino de Ulmo (de l'Orme) secundis nuptiis conjuncta est, eique genuit filiam, cognomine Helvydem de Ulmo, per quam maritus ejus Drogo de Melloto, dominus erat Espissicæ jam ex anno 1247, nempe post Andream, ut conjicere est, improlem, Bernardi uxoris suæ fratris uterini filium. Porro Drogo hic, primus e sua familia Espissicæ dominus, Drogonis Eustachicæ mariti non pater, sed avus fuit, ut ex pagina 581 intelliges, et ex brevi hoc schemate.

HELVDIS domina Espissicæ duos habuit viros, ANDREAM, dominum Montisbarri, et HUGONEM dominum de Ulmo.

EX ANDREA viro priore

EX HUGONE viro posteriore.

BERNARDUS de Montebarro, dominus ALAYS uxor Odonis secundi comitis HELVDIS de Ulmo, uxor DROGONIS de Espissicæ 1210, 1213. Grinionensis. Melloto, per illam domini Espissicæ jam anno 1247.

PATROL. CLXXXV.

ANDREAS dominus Espissiae
1213, 1232.

BERNARDUS domicellus, do-
minus de Vi.

GUIDO canonicus, 1213, et
1220.

DROGO de Melloto, dominus
Espissiae, cujus uxor filia
Anserici domini de Mont-
real. Adhuc vivebat 1269.
DROGO de Melloto, dominus
Espissiae. Uxor EUSTA-
CHIA de Lusignan conso-
brina Edouardi I Anglo-
rum regis, per aviam pa-
ternam communem, Isa-
bellam Engolismensem.
Adhuc in vivis erat Drogo
1290.

637 Ex his videre est dominorum de Melloto illustrem familiam maternae S. Bernardi lineae affinem quidem fuisse, sed non consanguineam. De Drogonis Eustachiae mariti profectioe transmarina in S. Ludovici comitatu, deque Eustachiae ipsius anno et loco obitus, fides esto penes chartae auctorem. Nam annus 1276, supra annotatus, pagina 582, ejus nuptias non spectat, sed quiddam a Drogone de Melloto pro vindicanda patrii Eustachiae nonnulla haereditate gestum, ut recentiore epistola me ad monuit vir clarissimus dominus Du Bouchet. Vidimus in aede Fontenetensi, inter chorum et altare majus, a parte Evangelii, monumentum e nigro marmore quod Drogonis et Eustachiae conjugum esse dicitur, sed epitaphium quod aereae laminae marmori affixae praeferebant, his jam pridem avulsis nullum superest. Alii sunt naevi Chartae Fontenetensis non pauci, ac praesertim in ordine Tecelini et Aalysiae libero-

		N. mater Tecelini duos habuit maritos, Alterum Fulconem de Sarcellis ex quo	
Priorem N., ex quo			
TECELINUS Sorus dominus de Fontanis.	HOLDOINUS	HAYNO de Colombeo.	GUIDO de Acromonte, cujus uxor HESCELINA Jonevil- lensis, domina de Mulleio.
S. BERNARDUS.	N. Holdoini proles. ALERICUS de Esmanciis.	ABELINUS.	WERRICUS. GALTHERUS de Mulleio.

His addit Albericus, Fulconi de Sarcellis, antequam Tecelini matrem sibi desponderet, alteram fuisse uxorem, ex qua natus est Ulricus sive Odolricus dominus Acrimontis, fundator Morimundi. Hujus porro Odolrici tres filios memorant tabulae Morimundenses; Rainerium dominum Acrimontis, Ulricum canonicum, et Gerardum Sineterra, quibus quartus fortasse accessit Godefridus Lingonensis episcopus; quod tamen certis de causis minus probatum nobis est Appendicis hujus capite quarto. Ignoti nominis aviam paternam S. Bernardi fuisse domo **639** et familia Granceianam conjectura est primum ex Chronico Granceiano, quod etsi in multis fabulosum est, in hoc tamen haud spernendum videtur quod ait priseo aeo de Granceiani toparchae filibus unam fuisse ex marito dominam de Fontanis. Nam in castro Granceio adhuc exstat vetusta turris, quae dicta est post omnem memoriam et hodieque dicitur Turris S. Bernardi, quod ipse, dum cognatos suos subinde inviseret, in ea diversatus fuisse credatur. Nihilominus cum potuerit Guido S. Bernardi frater primogenitus ex Granceiana familia duxisse uxorem, quae per illum fuerit domina de

rum. Nam Humbelinam velut ultimo loco natam exhibet, quam asserit Joannes Eremita fratrem suum beatum Bernardum nascendi ordine consecutam, adeoque inter sex fratres mediam, ex illis tres aetate priores, totidem posteriores numerasse; caeteros chartae defectus aperient quae nos infra, purioribus ex fontibus hausta, de tota S. Bernardi affinitate et consanguinitate dicturi sumus. Nunc igitur hujus argumenti tabulas aliquot proponamus, in quibus quae hactenus vel in Diatriba, vel in ejus Probationibus confuse et promiscue sparsa sunt, facili perspicuoque ordine digesta colligantur.

638 CAPUT VIII.

Tabula 1, paterni generis S. Bernardi, ex Alberico Triumfontium monacho.

Locum ex Alberici Chronico supra dedimus, pagina 416, A Tecelini matre, S. Bernardi avia paterna hanc seriem cum illo sic deducimus.

Fontanis, in hoc dubio nolim definite quidquam affirmare; sed tantum cum disjunctione, nimirum quod ex matre Tecelini, aut Guidonis uxore, alterutra fuerit aut Eva de Castellione, aut Granceiana, ita ut si prior fuit Granceiana fuerit posterior Castellionensis; et vicissim, si prior fuit Castellionensis, altera fuerit Granceiana. Caeterum ex his Tecelini uterinis fratribus manasse videtur S. Bernardi consanguinitas sive affinitas cum matre Ascelinae sanctitate clarae virginis, quae ut in Chronico Clarevallensi ex Goswino refertur, *beati Bernardi, et episcopi Godefridi fuit consanguinea, de villa juxta Firmitatem super Albam procreata*. Itemque cum Josberto domino ejusdem Firmitatis ad Albam, cujus ille asseritur *secundum carnem propinquus*. Vitae libro 1, cap. 9, in quo et primum signum fecisse dicitur novus abbas. Quod si, ut verisimile est, jure propinquitatis obvenit Josberto Firmitas, quam paucis ante annis possederat S. Simon ex comite monachus S. Claudii seu S. Eugendi Jurensis; vel hinc deprehendere est Josberti, adeoque S. Bernardi **640** genus perquam illustre, cum S. Simonem constet etiam Francorum

Anglorumque reges, legitimae originis sanguine contigisse, uti alio in opere nondum edito, pluribus a nobis demonstratum est. De Josberto filio, opinor, potius quam de parente cognomine accipiendum est illud tabularii Clarevallensis, quod *Odo Campaniensis et Sibylla ejus uxor laudaverunt totam eleemosynam quam Josbertus de Firmitate dederat fratribus de Claravalle*. Cumque Josberti hujus magna exstent in Claravallenses beneficia, opinari licet irrepsisse mendam in historiam Pontificum Romanorum et S. R. E. cardinalium, Romae anno 1630, typis Vaticanis editam, ubi habetur in Pa-

schali papa II, pag. 461, monasterium Clarevallense *Roberti viri illustris impensa fuisse aedificatum*. Reponendus enim videtur Josbertus pro Roberto, cum Roberti per illa initia de Clarevallensibus bene meriti, nulla in eorum tabulis fiat mentio.

641 CAPUT IX.

Tabula II materni generis S. Bernardi.

Constat haec tabula, uti et sequentes aliae, fere ex iis quae praemisimus, cui tamen, ubi opus erit, nonnullarum ejus partium brevem enarrationem subjiciemus.

TABULAE PARS PRIOR.

1. BERNARDUS dominus Montisbarri. — HUMBERGA ejus uxor.			
2. RAINARDUS dominus Montisbarri Uxor AANOLDIS.	AALAYS Uxor TECELINI Sauri	DIANA Uxor OTHONIS de Castellione.	ANDREAS, miles templi. GUALDRICUS dominus Tullionis, postea monachus, MILO prior Fonteneti ex Converso.
3. S. BERNARDUS cum sorore et quinque fratribus.		ROBERTUS abbas Domus Dei	

TABULAE PARS ALTERA.

2. RAINARDUS dominus Montisbarri. — Uxor AANOLDIS.			
3. BERNARDUS dominus Montisbarri. N. Uxor primum FERGANNI HELIRANNI Comitis Grinionensis; postmodum RAIMUNDI de Burgundia, item comitis Grinionensis; aut certe ejus sorus. (Vide sequens caput decimum.)	MILESENDIS Uxor REINERII de Rocha.		
4. ANDREAS dominus Montisbarri. Uxor HELWIDIS Espissiae domina, quae postea nupsit HUGONI de Ulmo.		MATHILDIS Raimundi filia ex Agnete de Montepencero secunda ejus uxore; conjux autem Odonis de Yssodun comitis Grinionensis.	
5. BERNARDUS de Montebarro, dominus Espissiae.		ALAYS Montisbarri domina, uxor Odonis de Yssodun, comitis Grinionensis hujus nominis secundi, Odonis I et Mathildis filii.	

ANDREAS dominus Espissiae. BERNARDUS domicellus, dominus de Vi. GUIDO canonicus Lingonensis et Antisiodorensis.

1. BERNARDUM Montisbarri familiae caput, quod quidem novimus, indicavit nobis Joannes Eremita, itemque auctor Chronici S. Petri Vivi Senonensis: quo etiam ex auctore compertam nobis esse ejus conjugem Humbergam, atque alterutrius originem ex comitibus Tornodorensibus, supra monuimus in Diatriba. Ab avo materno S. Bernardus, ab avia soror ejus Humbelina appellationes traxere. Hanc enim non tantum Humbelinam, ut vulgo creditum est, sed etiam Humbergam fuisse nuncupatam, docuit nos vetus auctor Vitae sanctissimi viri Petri prioris Juliensis. Nec plane diversa haec nomina, sed illud ex isto formatum eo more quo solent infantium ac puerorum nomina quadam adblandientium teneritudine amoris diminutione molliri. Quare dubitandum mihi non videtur quin soror S. Bernardi, primum in baptismo de aviae maternae nomine Humberga appellata sit; ac deinde per infantiae pueritiaeque annos Humbelina dicta, postmodum in matrimonio, et denique in monasterio verum suum ac primitivum Humbergae nomen receperit.

2. Rainardus scribi debet, ex Chronico Seno-

nensi, ex prima magna Charta Fontenetensi, et ex tabulis Godefridi **643** Lingonensis episcopi; qui male in Fontenetensi Genealogia Regnaldus seu Regnaudus. Aanoldem ejus uxorem prima eadem Fonteneti magna Charta autographa nos docuit. Ab his duntaxat propagatum Monsbarrensium toparcharum genus, quod tabulae hujus docet pars altera.

2. AALAYS sive AELAYS; utroque enim modo eam appellat Joannes Eremita; quae in Necrologiis Benignianis Alaysa et Alaysa; aliis passim Aalys, Alays, Aelaydis, Aeth, Aleth; quae idem sonant, et eodem recidunt omnia. Haec vere septem liberorum dupliciter parens, quia illos et mundo et Christo genuit.

2. DIANA Uxor Othonis de Castellione, de familia Montisbarri, ad annum Christi 1107, ex Recensione tabularum Saffrensium quae nisi fallit, Dianam opinor matrem fuisse Roberti abbatis domus Des ad Carum amnem in Biturigibus. Hunc enim S. Bernardi sobrinum, matre scilicet natum quae S. Bernardi genitricis soror erat, affirmat Joannes Eremita: addens quae de Aelaydis S. Bernardi ma-

tris obitu mirabili narrat, accepisse se ex ore hujus Roberti abbatis, qui, inquit, *magis quam sexaginta septem annis in monasterio sub jugo regularis disciplinae vixit*. His congruit quod et in vulgata S. Bernardi Vita, et in Exordio Cisterciensi legimus fuisse Robertum hunc S. Bernardi *secundum carnem propinquum*; vel apud Petrum Cluniacensem, lib. vi, epist. 35, *sanguine proximum*. Quod vero prima illa S. Bernardi epistola, *in medio imbre sine imbre* scripta titulum præfert ad Robertum nepotem suum, aut epistolarum collectoris hallucinatio est, aut ea loquendi ratio ad illum morem pertinet olim usitatissimum, ut jam **641** alii observarunt, quo nepos dici solebat etiam patruelis, aut consobrinus, aut amittinus, si modo patrueli suo, aut consobri- no, aut amittino esset ætate inferior, vel patre aut matre junioribus genitus. Ex quo licet conjicere Alayde S. Bernardi parente fuisse Roberti matrem ætate inferiorem; et Robertum, cum ad eum S. Bernardus scriberet, adolescentem ac pene puerum fuisse intelliget quisquis primam illam S. Bernardi epistolam legerit et Guillelmum abbatem, lib. i De Vita S. Bernardi, capite undecimo.

2. ANDREAS miles Templi, ad quem est epistola S. Bernardi 288, avunculum eum prænotans, qui et avunculus dicitur Bernardi Montisbarri Domini, patre nati Rainardus S. Bernardi avunculo. Quas illi proles assignat Genealogia Fontenetensis, nullo modo eum spectant.

2. GUALDRICUS. De hoc Vita S. Bernardi, lib. i, cap. 3: *Primus omnium Gualdricus avunculus ejus, absque dilatione aut hesitatione, pedibus, ut aiunt, iit in sententiam nepotis, et consensum conversionis, vir honestus, et potens in sæculo, et in sæculari militia gloria nominatus, dominus castri in territorio Eduensi, quod Tuillium dicitur*. Hic monendus es, mi lector, duo esse castra in Eduis ejusdem fere appellationis. Alterum Tuillium in pago Alisensi, vulgo *Tit*; alterum Tuillium, quod in Tabulis Fontenetensibus Tullio, vulgo *Touillon*, cujus olim possessor Gualdricus. In hoc Tuillione est decanatus foraneus, sive archipresbyteratus Eduensis diocesis, numero 19. Abest Tuillium a Montebarro quinque circiter leucis horariis, Tullio vix duabus. Concessit Tullio in ditionem monasterii Fontenetensis; at non Tuillium, a quo denominati in hoc opere **645** complures; et inter cæteros, ad annum 1174, Hugo Peccatum de Til. Ubi mirari licet viri humilitatem, qui se non tantum peccatorem cognominari voluit, ut alii permulti; sed Peccatum, quod solum a se habet homo; de anima, de corpore, de aliis suis bonis omnibus Deo auctori debitor. Porro in prima magna Charta Fontenetensi asseritur Waldricus hic jam tum monachus, cum fratre suo Milone converso, et Martino eremita, abbatie Fontenetensis primus ædificator.

2. MILONEM vero S. Bernardi avunculum, tunc conversum, si postmodum priorem Fontenetensem legis, quod ex nonnullis tabulis colligi videtur,

cave existimes id muneris eum adhuc conversum gessisse. Hoc enim in Ordine Cisterciensi nunquam licuit; sed pro certo habe Milonem qui humilitatis affectu, primo suo in Ordinem ingressu, inter conversos profiteri voluerat, postea dignum a præfectis judicatum qui monachus fieret, etiam monachis apud Fontenetum, cui domui initium dederat, aliquandiu præfuisse. Hunc ex anno 1113, abdicata sæculi vanitate, Cistercium in S. Bernardi comitatu se recepisse colligimus ex Chronico Senonensi.

CAPUT X.

Enarratio alterius partis tabulae hujus secundæ, ubi de antiquis comitibus Grinionensibus quædam notatu digna.

3. Bernardus dominus Montisbarri, in tabulis Godefridi Lingonensis episcopi asseritur Rainardi filius, Andreae vero pater. Milesendis quoque in prima magna Charta Fontenetensi hujus Bernardi soror memoratur, et Rainerii conjux: quem, ut probabilius, putamus **646** Rainerium de Rocha, eundemque fratrem Godefridi episcopi, unde hujus affinitas cum S. Bernardo.

4. ANDREÆ uxor Helvidis Epissie domina, quos illi filios genuerit, quosve Hugoni de Ulmo, cui secundis nuptiis copulata est; qua item ratione per ejus filiam cognominem, nempe Helvidem de Ulmo, Espissie toparhia ad Drogonis de Melloto derivata sit, supra jam satis explicuimus.

De comitibus Grinionensibus, quæ olim illos cum familia Monsbarrensi affinitas conjunxerit, operosius est investigare. Citatæ tabulae Godefridi episcopi hæc habent: *Divisio quoque terrarum inter Fontanas et Segestrum, sicut facta jam dudum fuerat in præsentia comitissæ, amitæ ejusdem Andreae, ubi et lapideæ metæ positæ sunt*. Erat Andreae, ut diximus, avus Rainardus, Bernardus vero pater, quare Andreae amita Bernardi soror fuit, Rainardi porro filia. At unde comitissa, nisi a marito comite? aut cujus tandem comitis uxor fuit, nisi Grinionensis, qui loco proximus Montisbarri castro, et multorum circa locorum primarius dominus? Aringiarum territorium cum Rainardus Montisbarri dominus Fontenetensibus contulisset, ratum id esse debuit Grinionensis comitis auctoritate et consensu; sic enim habet prima magna Charta Fontenetensis, numero 1: *Hoc quoque cum magna benevolentia laudavit dominus Fergannus Grinionis consul*. Sub alio dono Leobaudi de Grinione, et Humbaudi de Rubemonte. *Hujus rei testes fuerunt consul Grinionis Helirannus Fercannus, Godefridus de Sagniac, etc.* In hac ipsa prima charta non semel appellatur Bernardus dominus Montisbarri, ut de Ferganno Grinionensi comite **647** suspicari liceat fuisse illum Rainardi generum, Bernardi sororium, et conjugis charissimæ intuitu seu rogatu, de ejus consanguineis, Fonteteni vel monachis vel fundatoribus bene mereri studuisse.

Post Fergannum, rediisse constat comitatum Grinionensem ad dominium principis, nempe Hugonis II

Burgundiæ ducis. Hic enim laudante ducissa Mathilde uxore sua dedit ecclesie Fontenetensi quiddam habebat apud Puteolum Francum: qui locus, ut habent tabulae, descendebat de dominio Grinionis castri, cujus ipse dux erat dominus. Et translatus hujus domini non alia rationabilior causa occurrit, quam quod Fergannus vel improlis, vel absque prole mascula e vivis excessisset; quippe illa præsertim primariæ clientelæ feuda solis masculis a principe committebantur, hæc tamen feminarum hæredum plerumque ratione habita, ut quos maritos nactæ essent, illis ea prædia cum honorum titulis conferrentur.

Ad hæc certum nobis est ex tabulis Henrici Eduensis episcopi, anno 1165, datis, Raimundum Hugonis II ducis filium, et fratrem episcopi Henrici, fuisse comitem Grinionensem, etiam antequam **648** Mathildis matrem duxisset uxorem, quæ Mathildis matre nata Agnete de Montepencero, paternum comitatum Grinionensem Odoni de Yssolduno in dotem tulit. Dederat enim Raimundus comes Fontenetensibus *quidquid ejus chasati de dominio Grinionis eis darent de chasamento suo, sic tamen, ut chasatum non perderet*. Hæc igitur dederat jam comes Grinionensis, nondum autem Agnetis maritus. Ex quo licet conjicere collatum Raimundo ab Hugone patre Grinionensem comitatum, cum ille Ferganni comitis vel **648** relictam viduam vel filiam sibi despondisset.

Per id tempus, observatu dignum est ex prima magna Charta Fontenetensi Walterium conestabulum dominum fuisse Montisbarri, non castri, opinor, sed tantum burgi seu villæ, et de beneficio primarii domini Rainardi, seu Bernardi ejus filii, qui castrum obtinebat. Id possessionis olim nobis visum est evenisse Walterio conestabulo, ex ejus conjugio cum aliqua Rainardi sorore, et ea fortasse quæ Roberti Domus-Dei abbatis mater fuit, ac S. Bernardi matertera. Sed alia nunc sese offert haud paulo verisimilior ratio quod, comitatum Grinionensem tunc obtinente Hugone duce, ille ejus militiæ præfectus missus ab eo sit ad aliquod tempus, in dominium utile villæ Montisbarri, ut Ferganni olim comitis relictæ Bernardi Montisbarri domini sorori dotalitia jura vindicaret, in ejus vel secundum conjugem, vel generum Raimundum refundenda. Ignosce, lector, velut cæco in hæc momentorum penuria, in his tenebris conjecturas tanquam umbras palpanti, et ubi certa non suppetunt, saltem vero similia æqui bonique consule.

5. De Alayde, haud scio an in melius quid incurrerim. Hujus nominis Grinionensem comitissam Odonis de Yssolduno junioris conjugem supra exhibuimus; quam et Andreae Montisbarri domini filiam, Bernardi autem de Montebarro Espissie domini sororem haud levi conjectura pronuntiavimus. Quod monuit eruditus quidam amicus ex Rigerio in Chronico Lerinensi, fuisse Alaydem hanc primum Archembaldi de Borbonio uxorem, tum hoc mortuo duxisse Odonem de Deols, unde illam asserit et Odo-

nis II. Burgundiæ ducis filiam, et **649** Odonis de Yssolduno junioris conjugem, non me ab ea quam proposui sententia dimovet. Fateor ego quidem Alaydi huic Burgundæ maritum fuisse Archembaldum de Borbonio, ejus nominis, ut Duchesnius numerat, septimum, nego illam eandem Odoni de Yssolduno juniori fuisse matrimonio junctam, argumento triplici: Primum, ob nimiam illorum sanguinis propinquitatem; cum certum sit, Raimundi, qui avus erat maternus Odonis hujus Yssoldunensis, fratrem fuisse Odonem duce, adeoque Alaydem et Odonem Yssoldunensem fuisse in secundo et tertio gradu consanguineos. Quibus in gradibus nulla concessa esset incestum eluens dispensatio, præsertim ante concilium Lateranense anni 1215, cum ad septimum usque affinitatis aut consanguinitatis gradum vetita essent matrimonia. Secundo, ob temporum et ætatum improportionem; nam Alays Archembaldum priorem virum amiserat ex anno 1169, cum Odo de Yssolduno Mathildis Burgundæ filius adhuc esset sub nutricum aut gerularum cura, certe pueriles annos nondum excessisset. Id nos docet Mathildis patruus Henricus Eduensis episcopus, cum eam Odoni de Yssolduno seniori recens desponsatam, adhuc puellam nuncupat anno 1165. Quam igitur ratione Alays post quadriennium Archembaldi relictæ, Mathildis patruelis suæ junioris filium adhuc infantulum sortiri conjugem potuit? Tertio denique, quia anno 1201, jam Alays inter Fontis Ebraldi moniales velata erat, ut videre est apud Duchesnum in Probationibus antiquæ familiæ ducum Burgundionum. At anno 1212, Alays Odonis Yssoldunensis relictæ, adhuc in sæculo degens, Radulphi filii sui testamento interfuit.

650 Si qua ergo fides habenda est Chronico illi Lerinensi, capiendum illud opinor de Odone de Deols, qui patris Odonis de Yssolduno junioris consobrinus seu patruelis fuerit, adeoque Alaydi ætate propior. Nam ut monet Duchesnius, Odo maritus Mathildis, et junioris Odonis pater, filius fuit Gaudridi, filii Odonis, fratris Radulphi de Deols. Quare, in hujus gentis genitili arbore, ramus familiæ Yssoldunensis, a ramo familiæ de Deols, in Odone Alaydis marito quarta jam fissura erat divisus. Quærendus ergo est Alaydis Archembaldi relictæ secundus maritus in ramo de Deols ejusque fissura superiore. Unde etiam nonnulla apparet horum conjugum propinquitas, cujus mentio in Chronico Lerinensi, in eo videlicet quod Odo de Deols Radulphi vel filius, vel nepos, et ejus cognatus Odo de Yssolduno comes Grinionensis ejus nominis primus, uxores habuerint Alaydem et Mathildem patruelas.

Sto igitur in conjectura mea, cujus causas parvina illa 560, aperui, videri Alaydem Odonis junioris comitis Grinionensis conjugem, de Montisbarri familia, Andreae filiam, Bernardi sororem, cujus si qua esset quærenda cum marito affinitas, in eo appareret quod esset Odo Raimundi ex Mathilde filia nepos, qui Bernardi Alaydis avi sororem, aut ejus